

Nr 247.

Av herr Svensson i Ljungskile, *angående anslagen till vägväsendet.*

I sina äskanden för vägväsendets behov har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för budgetåret 1949/50 begärt att 295 milj. kr. måtte avräknas mot automobilskattemedel. Styrelsen har därvid framhållit, att de ordinarie bilskattemedlen, som beräknats till 225 milj. kr., icke vore tillräckliga för vägväsendets oundgängligaste behov, utan att medel, härrörande från den extra bensinskatten, borde anslås med ett belopp av $295 - 225 = 70$ milj. kr.

Redan före propositionens utformande lämnade Kungl. Maj:t väg- och vattenbyggnadsstyrelsen besked om att äskandena borde omräknas, så att slutsumman stannade vid 225 milj. kr. Denna i och för sig kraftiga beskärning av begärda medel har nu ytterligare skärpts. I statsverkspropositionen föreslås sålunda att 210 milj. kr. skola anvisas till vägväsendet och att 15 milj. kr. av de ordinarie bilskattemedlen skola tillföras budgetutjämningsfonden.

Alltsedan krigsutbrottet, d. v. s. under nära 10 år, ha anslagen till vägväsendet varit otillräckliga. Visserligen var motortrafiken under krigsåren starkt inskränkt, men anslagen till underhållet blevo proportionellt ännu mer beskurna. Då därtill kom, att militär- och vedtransporter voro mycket påfrestande för vägarna, blevo dessa mycket illa åtgångna. Under denna tid var även byggnadsverksamheten i fråga om såväl vägar som broar synnerligen obetydlig.

Då kriget upphörde och motortrafiken rekordsnabbt ökade till förkrignivå, beviljades ökade anslag dels till det rutinmässiga underhållet, dels ock till en särskild upprustning av vägnätet (förstärkningsanslaget). Samtidigt skedde emellertid en nedprutning av anslagen till väg- och brobyggnader, beroende på att tidigare anslagna medel ej kunnat förbrukas, och sedan ett par år tillbaka ha dessa anslag endast påförts formella belopp. Detta gäller dock ej vägbeläggningarna, för vilka anslagen varit ca 25 milj. kr. om året de två senaste budgetåren.

Under denna tidrymd av tio år hava så gott som alla andra anslag i statsverkspropositionerna blivit höjda eller bibehållits vid medelnivå. Det framstår därför som synnerligen rätt och billigt att anslagen till vägväsendet nu borde höjas eller åtminstone bibehållas vid den nivå, som motsvaras av det minskade penningvärdet. Med andra ord: det hårt ansträngda ekonomiska läget i landet borde inte få pressa väganslagen, som sedan så lång tid tillbaka i motsats till andra petita blivit hårt beskurna.

Framför allt motiveras denna synpunkt av de ekonomiska vinster, som landet kommer att göra, om vissa anslag till vägväsendet höjas. Dessa vins-

ter ligga företrädesvis på det trafikekonomiska området. Sålunda har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i sin skrivelse till Kungl. Maj:t den 30 september 1948 framhållit, att en höjning av hjultrycket från 2,5 till 3,0 ton skulle innebära en minskning av transportkostnaderna med i runt tal 110 milj. kr. per år. Detta skulle kunna åstadkommas bl. a. genom att alltför svaga broar under 20 år ombyggas för ett belopp av 35 milj. kr. per år.

I samma skrivelse har styrelsen visat, att de vägbeläggningar, som utförts under 1948 för 25 milj. kr. givit en årlig vinst av 24,5 % av anläggningskapitalet, varav nära hälften i minskad reparationskostnad för motorfordon (2 670 000 kr.). I ökad livslängd för dessa har beräknats ett belopp av 1 300 000 kr. per år. Det är uppenbart, att dessa vinster betyda minskad import av bensin, olja och gummi, ökad livslängd för vår synnerligen nedslitna bilpark och minskat behov av arbetskraft för reparation av våra motorfordon.

Vad landet kan vinna på att anslaget till vägväsendet ökas, är följande:

- 1) minskad import av reservdelar för bilar
- 2) minskad import av bensin, olja och gummi
- 3) minskad arbetskraft för bilreparationer, och därmed
- 4) ökad arbetskraft för exportindustrien
- 5) minskad vägunderhållskostnad, samt framför allt
- 6) mycket stora trafikekonomiska vinster.

Som ett exempel på dessa sistnämnda vinster må nämnas, att ett större industriföretag i Norrland, som hade sina transporter utlämnade på entreprenad, genom att förstärka en bro på transportvägen och därigenom höja hjultrycket från 1,5 ton till 3,25 ton lyckades minska transportpriset från 2½ öre till 10 öre per tonkm, d. v. s. med 57 %.

Särskilt må framhållas, att vägbeläggningsarbeten och förstärknings- och förbättringsarbeten för dessa kräva synnerligen ringa arbetskraft. Den ojämförligt största delen av dessa arbeten utföres av maskiner, som numera i tillräckligt antal finnas tillgängliga i landet. På grund härav erfordras för vägväsendet ingen hårdvaluta.

Även ur trafiksäkerhetssynpunkt är det mycket angeläget, att vägarnas skötsel icke eftersättes och att medel för trafikfällors avlägsnande finnas tillgängliga.

Hittills ha de ordinarie bilskattemedel, som beräknats inflyta under det kommande budgetåret, i sin helhet disponerats för vägväsendets behov. I år har för första gången ett avsteg gjorts från denna praxis, i det att endast 210 milj. kr. anslagits av den till 225 milj. kr. beräknade bilskatten. I detta sammanhang må framhållas, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen troligen beräknat denna för lågt. Riksräkenskapsverket lär ha kommit till siffran 229 milj. kr., vilket belopp på initierat håll även bedömes vara för lågt.

Slutligen må anföras, att väg- och vattenbyggnadsverket genom den extra bensinskatten på 27 öre per liter förorsakats ökade utgifter, beräknade till ca 4 milj. kr. Det synes vara naturligt, att anslaget till vägväsendet ökas med motsvarande summa.

Med anledning av vad som sålunda framhållits får undertecknad härmed föreslå,

dels att de till 229 miljoner kronor beräknade bilskatte-medlen skola anvisas för landets vägväsende,

dels att de till 4 miljoner kronor beräknade ökade utgifterna för extra bensinskatt ytterligare anvisas till väg- och vattenbyggnadsverket.

De 23 miljoner kronor, som, om motionen bifalles av riksdagen, tillföras vägväsendet utöver de medel, som föreslagits i statsverkspropositionen, föreslås disponerade på följande sätt:

Vägunderhållet	kronor	5 000 000
Förstärkning och förbättring av vägar ..	»	8 400 000
Vägbeläggningar	»	5 000 000
Broförstärkningar	»	4 000 000
Bidrag till byggande av enskilda vägar ..	»	600 000
		<hr/>
	kronor	23 000 000.

Stockholm den 23 januari 1949.

Wald. Svensson.